

ASOCIAȚII VEGETALE IERBACEI DIN DEPRESIUNEA SUBCARPATICĂ VÂLCEANĂ**HERBACEOUS VEGETAL ASSOCIATION IN VÂLCEA SUBCARPATHIAN DEPRESSION****DANIEL RĂDUȚOIU, AMIRA RĂDUȚOIU, MARIA IONELA RĂDUȚOIU****Rezumat**

The Sub-Carpathian depression of Oltenia represents a geographic unit which includes, along with the main relief units: hills, depressions and many auxiliary forms of relief such as terraces, valleys and ruts with altitudes ranging from 300 to 600 (700) m.

The strong scission of the relief, its great variety, has reproduced the soil erosion, sometimes on small areas, which has led to the diversity of the vegetation. There are few species which belong exclusively to one vegetal level.

Besides the numerous botanic contributions concerning this large geografic unit, there are also some vegetal associations with spreading area and ecology in the subcarpathian area of Vâlcea, which are presented in this paper.

Key words: *Sub-Carpathian depression, vegetal association, Oltenia*

Cuvinte cheie: *Depresiunea subcarpatică, asociații vegetale, Oltenia*

INTRODUCERE

Vegetația erbacee ocupă o parte însemnată în Oltenia, alături de vegetația lemnoasă și culturile agricole. La extinderea acestei vegetații a contribuit de-a lungul mileniilor omul – prin activitatea sa multilaterală de extindere a pășunilor, creșterea vitelor fiind și astăzi una din importante ramuri de bază ale economiei acestui teritoriu din partea de sud a țării (BUIA AL., PĂUN M., SAFTA I., POP M., 1959; BUIA AL., PĂUN M., MALOȘ C. & OLARU MARIANA., 1961; PAUN M., POPESCU G. & ZAHARIA I., 1973).

Vegetația erbacee s-a mai extins și prin abandonarea terenurilor agricole neproductive (POPESCU G., 1975).

În această lucrare nu mai inserăm date despre condițiile geomorfologice și pedoclimatice deoarece acestea au fost deja publicate în alte lucrări anterioare legate de flora și vegetația Olteniei (PAUN M., POPESCU G. & ZAHARIA I. 1973, IONESCU I. et. al., 2001).

Discontinuitatea factorilor ecologici (în special umiditatea substratului) variază pe distanțe mici, fapt ce a contribuit la mozaicarea evidentă a cenozelor atât în cazul vegetației palustre cât și a celei ruderale (CIURCHEA MARIA, 1965).

MATERIAL ȘI METODE

În studiul vegetației acestei regiuni, s-au folosit metodele de cercetare ale școlii central europene, elaborate de Braun-Blanquet (COLDEA G. & al. 1997; DONITA N. & IVAN DOINA. 1992; IONESCU I. & al., 2001). Denumirea asociațiilor a fost făcută după prevederile stabilite în Codul de nomenclatură fitosociologică (J. J. BARKMAN, J. MORAVEC, S. RAUSCHERT, 1986).

REZULTATE ȘI DISCUȚII

În cadrul cercetării vegetației erbacee au fost identificate 14 asociații, între care unele dintre ele sunt restrânse spațial. Extindere mare au cele edificate de *Eleocharis palustris*, *Berteroa incana*, *Cardaria draba*, *Polygonum aviculare*, *Juncus effusus* și *J. inflexus*.

Asociațiile identificate în zona subcarpatică a Olteniei le încadrăm în următorul sistem cenotaxonomic (SANDA V., POPESCU A. & DANIELA ILEANA STANCU, 2001):

Cl. PHRAGMITETEA AUSTRALIS R. TX. & PREISING, 1942

Ord. Bolboschoenetalia maritimi HEJNY in HOLUB & al., 1967

Al. Cirsio brachycephali – Bolboschoenion (PSSRG., 1978) MUCINA, 1993

1. As. *Schoenoplectetum tabernaemontani* SOÓ, 1947

Ord. Nasturtio – Glycerietalia PIGNATTI, 1953

Al. Sparganio – Glycerion fluitantis BR.-BL. & SISSINGH, 1942

2. As. *Leersietum oryzoidis* KRAUSE in R. TX. 1955 em. PSSRG., 1957

3. As. *Glycerietum plicatae* (KUHCHYNSKI, 1928) OBERD., 1954

Ord. Oenanthetalia aquaticae HEJNY in KOPECKZ & HEJNY, 1965

Al. Oenanthion aquaticae HEJNY ex NEUHÄUSL, 1959

4. As. *Eleocharitetum palustris* UBRIZSY, 1948

Ord. Magnocaricetalia PIGNATTI, 1953

Al. Magnocaricion elatae KOCH, 1926

- Subal. *Caricion gracilis* (NEUHÄUSL, 1959) OBERD. & al., 1967
 5. As. *Caricetum acutiformis ripariae* (KOBENZA, 1930) SOÓ, 1927
 Cl. ARTEMISIETEA VULGARIS LOHM. & al. in R. TX. ex KLIKA & HADAČ, 1944
 Ord. Onopordetalia acanthii BR.-BL. & R. TX. ex KLIKA & HADAČ, 1944
 Al. Dauco – Melilotion GÖRS, 1966
 6. As. *Berteroetum incanae* SISSINGH & TIEDEM. in SISSINGH, 1950
 7. As. *Echio – Melilotetum albi* R. TX., 1947
 Al. Arction lappae R. TX., 1937
 8. As. *Arctietum lappae* FELFÖLDY, 1942
 9. As. *Tanaceto – Artemisietum vulgare* BR.-BL., 1949
 Ord. Agropyretalia repentis OBERD. & al., 1967
 10. As. *Cardarietum drabae* TIMĂR, 1950
- Cl. ISOETO – NANOJUNCETEA BR.-BL. & TX., 1943
 Ord. Nanocyperetalia KLIKA, 1935
 Al. Nanocyperion KOCH, 1926
 11. As. *Juncetum bufonii* FELFÖLDY, 1942
 Cl. PLANTAGINETEA MAJORIS TX. & PSSRG., 1950
 Ord. Plantaginetalia majoris TX. (1947) 1950
 Al. Polygonion avicularis BR.-BL. 1931 em TX., 1950
 12. As. *Polygonetum avicularis* BR.-BL., 1931
 13. As. *Juncetum tenuis* (DIEM., SISS. et WESTH., 1940) TX., 1950
 Cl. MOLINIO – ARRHENATHERETEA TX., 1937
 Ord. Molinietalia W. KOCH, 1926
 Al. Calthion TX. 1937
 14. As. *Lythro salicariae – Juncetum effusi – inflexi* TODOR et al., 1971.

Asociația *Schoenoplectetum tabernaemontani* este întâlnită sporadic în depresiunea subcarpatică vâlceană, în câteva localități din cursul superior al Bistriței Vâlcii (POPESCU G. 1974) și la Ocnele Mari – Ocnița. Prezența fitocenozelor edificate de această specie indică un ușor proces de salinizare a mlaștinilor. Grupa cenologică: *Schoenoplectus tabernaemontani*, *Juncus gerardii*, *Trifolium fragiferum*.

Asociația *Leersietum oryzoidis* este răspândită în lungul pâraielor din teritoriul cercetat. Umiditatea abundentă a substratului (aluvioni umede, bălțiri dese) se reflectă în compoziția floristică a cenozelor prin integrarea într-o proporție considerabilă a speciilor higrofile.

Dezvoltarea exuberantă a speciei edificatoare realizează acoperirea mare a terenului, celelalte specii integrate apărând doar solitar. În afară de speciile caracteristice ordinului și clasei întâlnim și specii din cadrul buruienșurilor de locuri umede.

Asociația *Glycerietum plicatae* este întâlnită pe suprafețe restrânse spațial. Cenozele acestei asociații se instalează în mici depresiuni cu apă stagnantă sau lin curgătoare. Din aceste locuri apa uneori se și retrage, realizându-se astfel scurte perioade de terofază. Specia edificatoare realizează o acoperire mare, celelalte specii intrând doar accidental în compoziția floristică a cenozelor. Grupa cenologică: *Glyceria plicata*, *Ranunculus repens*, *Lycopus exaltatus*, *Galium uliginosum*, *Veronica anagallis-aquatica*.

Asociația *Eleocharitetum palustris* este frecventă în aproape toată zona subcarpatică vâlceană însă fitocenozele acoperă suprafețe mici (30-200 m²). Terenurile pe care se instalează fitocenozele sunt umede pe timpul verii ele fiind mezofile-mezohigrofile fapt ce permite instalarea a numeroase specii caracteristice ordinului Molinietalia, acest lucru explicând și numărul mare de specii ce intră în alcătuirea acestei asociații. Grupa cenologică: *Eleocharis palustris*, *Equisetum palustre*, *Lysimachia nummularia*, *Lythrum salicaria*, *Juncus articulatus*.

Asociația *Caricetum acutiformis-ripariae* este larg răspândită în depresiuni sau terenuri joase, pe soluri brune aluviale gleice. Fitocenozele acestei asociații au fizionomie tipică dată de cele două specii de *Carex* alături de care se mai găsesc un număr restrâns de specii de buruienșuri higrofile sau de pajiști mezohigrofile. Vegetația acestor fitocenoze se prezintă bine încheiată având o acoperire de circa 90-100%.

Asociația *Berteroetum incanae* cuprinde fitocenoze ruderales întâlnite pe soluri nisipoase sau pietroase. Sunt răspândite în marea majoritate a zonei subcarpatice vâlcene, în lungul căilor de comunicație. Are un caracter xeromezofil.

Asociația *Echio – Melilotetum albi* a fost identificată sub formă de fragmente cu suprafețe cuprinse între 10-60 m² pe dealurile din interfluviul Bistrița, Păușești-Otăsău, pe marginea drumurilor sau a culturilor. Gradul de acoperire al fitocenozelor acestei asociații este variabil (40-60%) și sunt fără prea mare valoare economică.

Asociația *Arctietum lappae* se instalează în apropierea drumurilor, în lunci umede, locuri gunoite sau curți părăsite. Fitocenozele participă la epuizarea gunoaielor dar reprezintă și o sursă permanentă de răspândire a buruienilor. Este prezentă în numeroase puncte din zona subcarpatică vâlceană: localitățile Folești, Pietrari, Păușești-Otăsău, Băbeni, Alunu, Berbești.

Asociația *Tanaceto - Artemisietum vulgaris* este prezentă pe soluri puternic îngrășate, reavene de la marginea culturilor sau de pe lângă gospodării. Este întâlnită în numeroase localități din teritoriul cercetat: Pietrari, Horezu, Frâncești ș.a.

Asociația *Cardarietum drabae* (Tab. 1) este o asociație cu largă răspândire în toată zona studiată. Ea se instalează pe locuri însorite, terenuri pârlogite unde se poate observa un grad crescut de ruderaliaze. Solul este de regulă nisipos. Are un caracter de pionierat, permițând ulterior instalarea pajiștilor.

Tabel 1. *Cardarietum drabae* TIMĂR, 1950

Bio-forma	Geo-element	Numărul releveului.	1	2	3	4	5	6	7	8	K
		Altitudinea (m. s. m.).	200	190	180	200	185	185	180	178	
		Expoziția	E	E	S-E	S	V	E	S-V	E	
		Înclinarea (grade).	20	20	10	15	10	15	5	10	
		Acoperirea vegetației (%).	100	95	95	90	95	90	95	95	
		Suprafața analizată (m ²).	50	50	60	80	50	60	50	80	
Specia de recunoaștere a asociației											
H	Euras. medit.	Cardaria draba	5	4	4	4	5	4	4	5	V
Convolvulo - Agropyron											
G(H)	Cosm.	Convolvulus arvensis	+	+	+	-	+	+	-	+	IV
H	Circ.	Poa pratensis	1	+	-	1	+	-	1	+	IV
H	Pont. medit. centr. eur.	Salvia nemorosa	+	+	+	+	+	+	-	-	IV
Stellarietea mediae & Artemisietea vulgaris											
T-HT	Cosm.	Capsella bursa-pastoris	+	+	+	+	+	+	+	+	V
G	Euras.	Cirsium arvense	+	+	+	+	+	+	-	+	V
T-HT	Cosm.	Stellaria media	+	+	-	-	+	+	+	+	IV
H	Circ.	Artemisia vulgaris	+	+	-	+	-	-	+	+	IV
T	Euras.	Lamium amplexicaule	+	+	+	-	+	-	+	+	IV
T	Cosm.	Chenopodium album	-	-	+	+	-	-	+	-	II
Însotitoare											
T	Euras.	Euphorbia helioscopia	+	+	+	+	-	+	-	+	IV
H	Euras.	Euphorbia cyparissias	+	+	+	+	-	-	-	+	IV
T	Adv.	Veronica persica	+	+	+	-	+	-	+	+	IV
H	Euras.	Plantago lanceolata	+	+	+	+	-	-	+	-	IV
T	Pont. balc. cauc.	Vicia grandiflora	+	-	+	-	+	-	+	+	IV
T	Eur.	Lepidium campestre	+	+	+	+	-	+	-	-	IV
HT	Euras.	Onopordum acanthium	+	-	+	-	+	-	+	+	IV
T	Euras.	Lamium purpureum	+	+	+	+	-	+	-	+	IV
T, HT, H	Adv.	Erigeron annuus subsp. strigosus	+	-	-	+	+	-	+	+	IV
T	Euras.	Sherardia arvensis	+	+	+	-	-	-	-	+	III
H	Euras.	Rumex crispus	+	-	-	+	-	-	+	+	III
H	Euras.	Potentilla reptans	+	-	+	+	-	+	-	-	III
H	Euras.	Sambucus ebulus	+	-	-	+	+	-	-	+	III
H	Pont. medit.	Eryngium campestre	+	-	+	-	+	-	-	+	III
T	Circ.	Arenaria serpyllifolia	+	-	+	-	-	-	-	+	II
T	Euras. (submedit.)	Bromus sterilis	+	-	+	-	-	+	-	-	II
H	Euras.	Mentha longifolia	+	-	-	-	-	+	-	+	II

Specii prezente în 1-2 relevee: T, Eur. *Geranium pusillum* (1); H (G), Centr. și N Eur. *Ranunculus bulbosus* (1, 3); H, Circ. *Cardamine pratensis* (1); T, Cosm. *Cerastium glomeratum* (1); Ch, Eur. centr. (submedit.) *Teucrium chamaedrys* (1, 2); T-HT, Eur. *Vicia lathyroides* (1); G, Circ. *Carex hirta* (1, 8).

Locul și data efectuării releveelor: 1. Pietrari (07.05.2004); 2. Frâncești (06.05.2004); 3. Valea Mare (21.03.2004); 4. Giulești (05.05.2004); 5. Păușești (28.04.2004); 6. Afânata (09.05.2002); 7. Giuleștii de Sus (12.06.2003); 8. Bălcești (30.04.2003).

Asociația *Juncetum bufonii* este prezentă în câteva localități aparținând zonei subcarpatice vâlcene: Băbeni-Bistrița (POPESCU G. 1981), Cerna, Păușești-Otăsău.

Are un caracter de asociație pionieră care se instalează în lungul drumurilor din interiorul pădurilor, în locuri mezohigrofile. Alcătuirea floristică este heterogenă, cu fluctuații de la o stațiune la alta.

Asociația *Polygonetum avicularis* este prezentă în toată zona cercetată, în special pe marginea drumurilor, în curți, pe poteci. Terenul pe care se instalează nu prezintă exces de umiditate sau substanțe organice, este destul de însoțit și bățătorit. Deși numărul de specii care revin unui relevu este redus, totuși acoperirea este de circa 70% datorită speciei edificatoare.

Asociația *Juncetum tenuis* este prezentă în doar câteva puncte din zona subcarpatică a Olteniei. A fost identificată sub formă de pâlcuri cu mărimi de 10-20 m² în localitățile Frâncești, Horezu, Păușești Măglași și Păușești Otăsău, la marginea drumurilor în șanțuri mezohigrofile. Deși compoziția floristică este săracă totuși acoperirea este de 70-80% datorită speciei dominante.

Asociația *Lythro salicariae* – *Juncetum effusi-inflexi*

Fitocenozele acestei asociații au o largă răspândire în zona studiată, ele instalându-se pe terenurile depresionare umede, care în cea mai mare parte a verii sunt uscate (POPESCU G. 1974). Prezența în număr mare a speciilor din clasa Molinio-Arrhenatheretea denotă că această asociație se află în arealul general al pajiștilor mezofile din această clasă. Localități în care au fost identificate fitocenozele ale acestei asociații: Folești, Genuneni, etc.

CONCLUZII

Din cele prezentate în această lucrare se poate observa că vegetația erbacee palustră și ruderală este destul de bine reprezentată în zona subcarpatică vâlceană. Prezența pe suprafețe mari a fitocenozelor ruderales denotă un proces continuu de antropizare a vegetației erbacee naturale.

Prin descrierea acestor asociații s-a încercat să se redea cât mai fidel realitatea care există la ora actuală în această parte a Olteniei.

BIBLIOGRAFIE

- BARKMAN J. J., MORAVEC J. & RAUSCHERT S. 1986. *Code of Phytosociological Nomenclature*. 2nd ed. Vegetatio. **67**: 145-195.
- BUIA AL., PĂUN M., SAFTA I. & POP M. 1959. *Contribuții geobotanice asupra pășunilor și fânețelor din Oltenia*. Lucr. Șt. Inst. Agron. "T. Vladimirescu". Craiova. Edit. Agro-Silvică. București.
- BUIA AL., PĂUN M., MALOȘ C. & OLARU MARIANA. 1961. *Ghid geobotanic pentru Oltenia*. Soc. de Șt. Nat. și Geografice din R.P.R. Întreprinderea Poligrafică Craiova. Craiova.
- CIURCHEA MARIA. 1965. *Aspecte de vegetație din împrejurimile orașului Râmnicu-Vâlcea*. Contrib. Bot. Cluj: 265-277.
- COLDEA G. & al. 1997. *Les associations végétales de Roumanie*. Tome 1 Les associations herbacées naturelles. Presses Universitaires de Cluj: 261.
- DONITA N. & IVAN DOINA. 1992. *Vegetația României*. Edit. Tehnică Agricolă. București: 407.
- IONESCU I. & al. 2001. *Pajiștile permanente din nordul Olteniei*. Edit. Universitaria Craiova: 300.
- PAUN M., POPESCU G., ZAHARIA I. 1973. *Pajiștile din zona subcarpatică a Olteniei*. Cap. II. 2.5.1. "Flora vasculară" și Cap. III. 3. 2. "Vegetația". Edit. Scrisul Românesc Craiova.
- POPESCU G. 1975. *Asociațiile vegetale din bazinul hidrografic al Bistriței-Vâlcii*. Lucr. St. vol. Omagial. Craiova: 144-150.
- POPESCU G. 1974. *Studiul floristic și geobotanic al Bazinului hidrografic al Bistriței-Vâlcii*. 303 pag. Teza de doctorat, București.
- POPESCU G. 1981. *Contribuții la cunoașterea vegetației ierboase din bazinul hidrografic al Bistriței (de Olt)*. Stud. și cercet. de Biol. Ser. Biol. veget. **33**. nr. 2. extras. Edit. Acad. Române.
- SANDA V., POPESCU A. & DANIELA ILEANA STANCU. 2001. *Structura cenotică și caracterizarea ecologică a fitocenozelor din România*. Edit. Conphis. București: 359.